

opinie & analyse

GERT PEERSMAN

EEN ASOCIALE BTW-VERLAGING

VAN
KAPITAAL
BELANG

Vicepremier Johan Vande Lanotte (SP.A) reageerde weinig enthousiast op het relancevoorstel van Koen Schoors en mezelf om een loonlastenverlaging te financieren met een btw-verhoging (*DS 14 november*). Uit berekeningen van het Planbureau blijkt het nochtans een zeer efficiënt plan te zijn voor een verbetering van onze concurrentiekracht, zonder op de begroting te wegen (*DS 13 november*). Maar volgens Vande Lanotte gaat het niet om wat de maatregel doet, maar wie hem betaalt. Een btw-verhoging zou vooral de loon- en uitkeringstrekkers treffen, in het bijzonder de laagste inkomens, omdat die verhoudingsgewijs het grootste deel van hun inkomen zouden besteden aan consumptie. De SP.A verkiest daarom een verlaging van de btw op elektriciteit om de economie te stimuleren, ook al slaat dat een gat in de begroting.

Die visie is de wereld op zijn kop. Loon- en uitkeringstrekkers betalen in ons land eigenlijk geen btw-verhoging. Door ons huidige systeem van automatische loonindexatie, wordt die betaald door de werkgevers of de overheid. Stijgen de prijzen ten gevolge van een btw-verhoging met bijvoorbeeld 1 procent, dan stijgen ook de lonen en uitkeringen eenvoudigweg met 1 procent. Exact hetzelfde geldt voor een verlaging van de btw. Het koopkrachtvoordeel dat dit zou kunnen opleveren wordt integraal tenietgedaan door het mislopen van een loonstijging. Kortom, voor de koopkracht van uitkerings- of loontrekkenden is een stijging of daling van de btw neutraal.

Voor wie (al dan niet gedeeltelijk) consumeert met een inkomen uit vermogen ligt dit anders. Zij betalen meer btw bij een verhoging, maar hun vermogensinkomsten worden niet geïndexeerd (behalve huurinkomsten). Het zijn bijgevolg de kapitaalkrachtige gezinnen die koopkracht inleveren bij een btw-verhoging en genieten van een koopkrachtvoordeel bij een btw-verlaging. De 'gemiddelde' koopkrachteffecten van de scenario's die circuleren zijn daardoor zeer misleidend.

Wat de SP.A dus voorstelt is, naast wat extra milieuvervuiling, een cadeautje

aan de rijken om de loonlasten van bedrijven onrechtstreeks te verlagen. Dit plaatje moet vervolgens gefinancierd worden met besparingen in overheidsuitgaven zoals gezondheidszorg, of met belastinggeld dat in ons land voornamelijk opgehoest wordt door de werkenden. Sociaal is anders!

Niet de loon- of uitkeringstrekkers, maar iedereen die inkomsten uit vermogen, obligaties, aandelen, spaargeld of bedrijfswinsten heeft, betaalt daarentegen integraal (bij indexatie) de uiteindelijke loonlastenverlaging voor bedrijven indien dit gefinancierd wordt met een btw-verhoging. Het verhaal dat ons voorstel alleen maar mogelijk zou zijn mits een

indexsprong klopt dus niet. Het lijkt op het eerste gezicht merkwaardig, maar door de index is een btw-verhoging in ons land de facto een kapitaalbelasting. Is dit niet precies waar sociaal-Vlaanderen op aanstuurt?

Je zou kunnen argumenteren dat het dan misschien beter is om direct een kapitaalbelasting te heffen om de lastenverlaging te financieren. Dat is inderdaad een valabel alternatief. Maar een btw-verhoging is efficiënter dan de meeste kapitaalbelastingen omdat consumptie veel minder mobiel is dan kapitaal, er minder ruimte voor boekhoudconstructies is om de belasting te ontwijken (zoals schuiven met vermogenswin-

sten en -verliezen), en het bijvoorbeeld niet nodig is om een vermogenskadaster op te stellen. Uit onderzoek blijkt dat consumptiebelastingen, na belastingen op vastgoed, van alle vormen van belastingen het minst wegen op groei en werkgelegenheid.

Los van het feit dat de laagste inkomens een btw-verhoging door de index helemaal niet voelen, is ook de redenering dat hogere inkomens verhoudingsgewijs minder btw betalen omdat ze een groter aandeel van hun inkomen sparen, fundamenteel fout. Sparen is immers uitgestelde consumptie. Uiteindelijk betaal je (of je erfgenamen) altijd de hogere of lagere btw. De enige vereiste is dat de btw-wijziging permanent is. Aandelen, obligaties en het geld op een bankrekening zijn op zich niets meer dan wat bits en bytes, terwijl cash geld hooguit als wc- of behangpapier kan gebruikt worden. Kapitaal krijgt pas een reële waarde indien je het omzet in consumptie.

Beste Johan Vande Lanotte, de slogan van onze alma mater, Universiteit Gent, is 'Durf Denken'. Uw liberale collega's in de regering en de aandeelhouders van elektriciteitsbedrijven lachen in hun vuistje. Volgens u is het een kwestie van visie op maatschappij en politiek. Tenzij de visie van de SP.A het stimuleren van de energiesector en het uitdelen van cadeautjes aan de rijken is, opteer je in ons land voor een verschuiving van lasten op arbeid naar btw om de concurrentiekracht te verbeteren. Dat is niet alleen economisch, maar ook sociaal het beste relanceplan. Hoeveel jobs er exact gecreëerd zullen worden is op voorhand altijd onzeker, maar uit meerdere studies blijkt dat er een gunstig effect is zonder op de begroting te wegen. Ook landen die ons zijn voorgegaan, heeft het geen windeieren gelegd. Een btw-verlaging op elektriciteit wordt daarentegen vooral een duchtige concurrent voor Dexia in de hitparade van begrotingskaters.

Gert Peersman is hoogleraar economie, verbonden aan de UGent. Zijn column verschijnt tweewekelijks op dinsdag.

Wat SP.A voorstelt is, naast wat extra milieuvervuiling, een cadeautje aan de rijken om de loonlasten van bedrijven onrechtstreeks te verlagen

IEDEREEN IN DE DNA-DATABANK?

Waarom Liégeois' voorstel niet kan werken

Het is ethisch onverantwoord om de vrijheid en privacy van een grote groep te beperken door het wangedrag van enkelen. Criminaliteitscijfers wijzen immers uit dat 1 tot 2 procent van de bevolking criminele feiten pleegt. Dat komt neer op 100.000 tot 200.000 Belgen. Onder criminele feiten worden zowel 'kleine' misdaden begrepen als ernstiger feiten zoals moord of diefstal met geweld. Ook jeugdige misdrijven vallen daaronder, ook al is geweten dat 97 op de 100 door de politie betrapte jongeren na één of enkele delicten vanzelf stoppen. Moet voor die

Het een illusie om te denken dat met een DNA-databank de misdaadcijfers zullen dalen

kleine groep hardnekkige criminelen de hele bevolking worden bestempeld als mogelijk in staat een misdaad te plegen? Bovendien is het een illusie om te denken dat met een DNA-databank de mis-

daadcijfers zullen dalen. Overtuigde misdadigers zullen wel een oplossing vinden voor het achterlaten van DNA. Het zal hen ook makkelijker worden gemaakt dan ooit: ze hoeven maar een kleine hoeveelheid DNA - haartjes of dode huidcellen - te verzamelen van om het even wie en deze verspreiden op de misdaadplaats om het onderzoek op het verkeerde spoor te zetten.

Zoals de Antwerpse procureur-generaal Yves Liégeois het doet klinken, is de aanwezigheid van DNA op de misdaadplaats op zich al voldoende om iemand als verdacht te bestempelen. En aangezien we, als het van Liégeois afhangt, allemaal

opspoorbaar worden in de toekomst, moeten we dus constant opletten waar we gaan, wat we aanraken, tegen wie en hoeveel we spreken, of we kunnen krabben als het jeukt om dode huidcellen te verwijderen, kortom, waar we welk DNA achterlaten.

Het voorstel van Liégeois zal leiden tot een explosie van verdachtmakingen en het oplossen van misdaden veel complexer en inefficiënter maken. En dat tegen een hoge kostprijs want zo'n DNA-databank kost natuurlijk veel geld. DNA-materiaal is hoogstens een hulpmiddel in het politieonderzoek.

Patrick De Neve, freelancejournalist